

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

- Κοινή πεποίθηση των μαθητών: οι δυσκολίες εξαντλούνται με την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμια εκπαίδευσης και την εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο.
- Τελειώνοντας το Γυμνάσιο, νιώθουν ότι σταδιακά προσεγγίζουν τον στόχο τους.
- Ολοκληρώνοντας το Λύκειο, πιστεύουν ότι είναι πολύ κοντά στο τέλος των βασάνων τους.
- Κορυφαία χαρά, όταν εισάγονται στο Πανεπιστήμιο.
- Ωστόσο, τότε αντικρίζουν την αλήθεια: η ζωή που έπεται είναι η μεγάλη πρόκληση, μία τεράστια ανηφόρα.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

α.

Η παράγραφος είναι ολοκληρωμένη από πλευράς οργάνωσης, γιατί έχει τριμερή δομή → θεματική περίοδος (*Όπως είναι ευνόητο, προκύπτουν... επιστημονικού δυναμικού.*), λεπτομέρειες (*Σύμφωνα με την έκθεση... εργατικού δυναμικού.*»), κατακλείδα (*Συνεπώς, η συνεχιζόμενη... αναμφισβήτητη ανάγκη.*)

β.

- Διαρθρωτικές λέξεις: ή: διάζευξη, όπως: αναλογία, ακόμα: προσθήκη
- δεν αφορά μόνο ... Είναι αναγκαία ακόμα και: αντιθετική επιδοτική σύνδεση νοημάτων: Προσθέτει με έμφαση μία ακόμη αναγκαιότητα της προσφοράς και της ζήτησης εκπαιδευτικών ευκαιριών.
- Αυτή: χρήση δεικτικής αντωνυμίας (συνδέει την ανάγκη που ακολουθεί ως ουσιαστικό με το επίθετο «αναγκαία» της προηγούμενης περιόδου λόγου).

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Δύο γλωσσικές επιλογές αρκούν:

- **χρήση ονοματικών συνόλων** → λόγος πυκνός και καιρίος στην απόδοση σύνθετων νοημάτων, σοβαρό ύφος: *...σημαντικές συνέπειες στο επίπεδο της αποτελεσματικότητας του επιστημονικού δυναμικού - ...έκθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής για τη Βιομηχανική Έρευνα και Ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η απαξίωση του γνωστικού κεφαλαίου των εργαζομένων... μείωση της παραγωγικότητάς τους - αντίστοιχη μείωση της αποτελεσματικότητας του εργατικού δυναμικού - επιστημονική και τεχνολογική έκρηξη, και ιδιαίτερα η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών, στο πλαίσιο του διεθνούς οικονομικού ανταγωνισμού... ως αποτέλεσμα την όξυνση της ανεργίας - η προσφορά και η ζήτηση εκπαιδευτικών ευκαιριών - απαραίτητη την ανάπτυξη ανοικτού συστήματος εκπαίδευσης σε μεταπτυχιακό επίπεδο στη χώρα μας*
- **παθητική σύνταξη** → έμφαση στην ενέργεια/ στο αποτέλεσμα της πράξης, όχι στο υποκείμενό της, αντικειμενικότητα, σοβαρό ύφος: *υπογραμμίζεται ότι... - το γνωστικό κεφάλαιο υποτιμάται*
- **γ' ρηματικό πρόσωπο** → αποστασιοποίηση, αντικειμενικότητα, σοβαρό/ απρόσωπο ύφος: *είναι γνωστό - είχαν - καθιστά.*
- **αναφορική λειτουργία της γλώσσας** → οι λέξεις χρησιμοποιούνται κυρίως με την κυριολεκτική τους σημασία: *η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση των εργαζομένων αποτελεί αναμφισβήτητη ανάγκη.*
- **ειδικό λεξιλόγιο**, προκειμένου να διατυπωθούν με ακρίβεια και σαφήνεια συγκεκριμένες έννοιες που εξηγούν τις παραμέτρους του αναλυόμενου θέματος: *επίπεδο της αποτελεσματικότητας του επιστημονικού δυναμικού - όξυνση της ανεργίας - απαξίωση του γνωστικού κεφαλαίου των εργαζομένων - η χρήσιμη γνώση έχει μια ημιζωή.*

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε άποψη διατυπώνεται από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Θετικά αξιολογείται η προσπάθεια του/της μαθητή/-τριας να προσδιορίσει με σαφήνεια και συντομία τα εξής:

- Το αλάτι για τον πατέρα του αφηγητή ήταν το «σημαντικότερο πράγμα» για το φαγητό. Το γεγονός ότι η μητέρα του ξέχασε να πάρει μαζί την αλατιέρα για το πικ νικ τους στην εξοχή υπήρξε αφορμή για μια υπερβολική έκρηξη θυμού του πατέρα

που αμαύρωσε την εκδρομή της Πρωτομαγιάς και μάλιστα μπροστά στους οικογενειακούς φίλους τους.

- Έπειτα από αυτή τη δυσάρεστη έκβαση της εκδρομής, για τον αφηγητή το αλάτι συμβόλιζε κάτι τραυματικό, γιατί ανακαλούσε στο μυαλό του το περιστατικό της Πρωτομαγιάς και πλέον συνιστά γι' αυτόν το σύμβολο μιας οδυνηρής εμπειρίας.
- Ωστόσο, στην προσπάθειά του να εκλογικεύσει το βίωμά του, αποδίδει στο αλάτι μια άλλη διάσταση, αυτήν της επουλωτικής του δράσης, όταν πέσει πάνω σε μια ανοιχτή πληγή. Έτσι, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι μάλλον επέδρασε θετικά και σε αυτόν, αν και με δυσάρεστο τρόπο, γιατί αισθάνεται ότι άρχισε να ωριμάζει και σταδιακά να ενηλικιώνεται.

Κειμενικοί δείκτες (τρεις αρκούν):

- συσχετισμός τίτλου «Μικρή ιστορία ενηλικίωσης» με τη μεταφορική απόδοση της αξίας που ενίοτε κρύβεται σε μία οδυνηρή εμπειρία (*«Γιατί σε έψησε.»*), όπως αποτυπώνεται στο τέλος του αποσπάσματος με μορφή συμπεράσματος: *«Και καταλαβαίνεις πόσο καλό σου έκανε τελικά το αλάτι. Γιατί σε έψησε. Κι οι πληγές μόνο έτσι κλείνουν.»*
- το ασύνδετο σχήμα, με το οποίο προσδίδεται ένας ασθματικός ρυθμός στην αφήγηση του περιστατικού που καθόρισε τον αφηγητή, αναδεικνύει την αγωνία και το άγχος που προκάλεσε στη μητέρα του αφηγητή και γενικότερα στη συντροφιά η αναζήτηση της αλατιέρας, αλλά και απεικονίζει ολοκληρωμένα το σκηνικό που στήθηκε για την εξέλιξη της πλοκής: *«Η μαμά, αναστατωμένη,... τις χαρτοπετσέτες»*
- ο ομοδιηγητικός και μάλιστα αυτοδιηγητικός πρωτοπρόσωπος αφηγητής, που αποτελεί ένα από τα κύρια πρόσωπα της ιστορίας, παραθέτει ένα παιδικό βίωμα και τις διαστάσεις του, όπως επέδρασαν σε αυτόν καθοριστικά, σε α' ενικό πρόσωπο (*τελειώνω, θέλω να γράψω*), ως αφηγητής- άνθρωπος ερμηνεύει και αναπαριστά τα γεγονότα της αφήγησης από τη δική του οπτική γωνία (εσωτερική εστίαση) και συγκεκριμένα μέσα από τα μάτια ενός μικρού παιδιού
- ποιητική γλωσσική λειτουργία, για να αποτυπωθούν οι λεπτές συναισθηματικές και σημασιολογικές αποχρώσεις που αποδίδονται στα νοήματα: *ο μπαμπάς την κοίταζε άγρια - Συντηρεί κι άλλα πράγματα: Πρωτομαγιές, κόκκινα πλαστικά τραπεζομάντιλα, φωνές, κλάματα. Τα κρατάει σαν ζωντανά στο μυαλό σου, αλλά κάπως αλμυρά. - Και καταλαβαίνεις πόσο καλό σου έκανε τελικά το αλάτι. Γιατί σε έψησε. Κι οι πληγές μόνο έτσι κλείνουν.*
- αυτούσια παράθεση των λόγων του πατέρα και του κυρίου Τάκη σε ευθύ λόγο, που προσδίδει μία αίσθηση θεατρικότητας, καθώς ο αναγνώστης αναπαριστά πιο

εύκολα με τη φαντασία του το σκηνικό στο πλαίσιο του οποίου εκτυλίσσεται η αφήγηση και τις αντιδράσεις των εμπλεκόμενων προσώπων: *«μα ξέχασες το σημαντικότερο πράγμα;» άρχισε να ουρλιάζει ο μπαμπάς, ο κύριος Τάκης του έλεγε να ηρεμήσει, «σιγά το πράγμα, κοίτα τι ετοιμασία έκανε η γυναίκα»*

Ως προς το δεύτερο ερώτημα, οι μαθητές και οι μαθήτριες τοποθετούνται προσωπικά, ανάλογα με τον παραστατικό τους κύκλο και τον βαθμό αναγνωστικής ανταπόκρισης στο κείμενο, αρκεί να είναι η προσέγγισή τους σαφής και ολοκληρωμένη νοηματικά και εκφραστικά.